



# महाराष्ट्र शासन राजपत्र

## असाधारण भाग चार-अ

वर्ष १०, अंक ६२]

मंगळवार, जुलै ९, २०२४/आषाढ १८, शके १९४६

[पृष्ठे ५, किंमत : रुपये १५.००

असाधारण क्रमांक ११३

### प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र शासनाने केंद्रीय अधिनियमांनवये तयार केलेले  
(भाग एक, एक-अ आणि एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त) नियम व आदेश.

### महिला व बाल विकास विभाग

नवीन प्रशासन भवन, ३रा मजला, मंत्रालय, मादाम कामा मार्ग,  
हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक ८ जुलै २०२४.

### अधिसूचना

आधार (आर्थिक आणि इतर अनुदाने, लाभ आणि सेवांचे लक्षित वितरण) अधिनियम, २०१६.

क्रमांक मबाबी-२०२४/प्र.क्र. १५३/का-०२.—ज्याअर्थी, शासकीय सेवा किंवा लाभ किंवा अनुदाने उपलब्ध करून देताना ओळखपत्र म्हणून आधारचा वापर केल्याने शासकीय प्रक्रिया सोपी होते, पारदर्शकता आणि परिणामकारकता येते, लाभार्थ्यांना त्यांचे लाभ सुविधाजनकरीत्या प्रत्यक्षपणे मिळणे सुलभ होते, आणि आधारमुळे ओळख सिध्द करण्यासाठी एकापेक्षा जास्त दस्तावेज सादर करण्याची गरज दूर होते;

आणि ज्याअर्थी, महिला व बाल विकास विभागाकडून (यापुढे ज्याचा “विभाग” असा उल्लेख करण्यात येत आहे) राबविण्यात येणारी महिला व बाल विकास विभाग/आयुक्त, महिला व बाल विकास, पुणे (यापुढे ज्यांचा “अंमलबजावणी यंत्रणा” असा उल्लेख करण्यात येत आहे) यांचेकडून अंमलबजावणी होणारी मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहीण योजना (यापुढे ज्याचा “योजना” असा उल्लेख करण्यात येत आहे) महाराष्ट्र राज्यात (यापुढे ज्याचा “राज्य” असा उल्लेख करण्यात येत आहे) राबविण्यात येत आहे;

आणि ज्याअर्थी योजनेच्या अंमलबजावणीमध्ये महाराष्ट्र राज्याच्या एकत्रित निधीमधून आवर्ती खर्च करणे समाविष्ट आहे;

त्यामुळे आता, आधार (आर्थिक आणि इतर अनुदाने, लाभ आणि सेवांचे लक्षित वितरण) अधिनियम, २०१६ (२०१६ चा १८) (यापुढे “उक्त अधिनियम असा उल्लेख”) च्या कलम ७ मधील तरुदींच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र शासन पुढीलप्रमाणे अधिसूचित करीत आहे:—

१. (१) योजनेचा लाभ घेण्यास पात्र असलेली लाभार्थी आधार क्रमांक बाळगत असल्याचा पुरावा सादर करेल किंवा आधार अधिप्रमाणन करेल.

(२) योजनेअंतर्गत लाभ मिळवण्यासाठी हक्कदार ठरणारी कोणतीही लाभार्थी जिच्याकडे आधार क्रमांक नाही किंवा जिने अद्यापि आधार नोंदणीसाठी अर्ज केलेला नाही, तथापि योजनेचा लाभ घेण्यास पात्र आहे, तिने योजनेसाठी नोंदणी करण्यापूर्वी आधार नोंदणीकरिता अर्ज करणे आवश्यक असेल :

(१)

परंतु असे की, ती उक्त अधिनियमाच्या कलम ३ अन्वये आधार मिळविण्यास हककदार असणे आवश्यक असेल. अशा सर्व लाभार्थी आधार नोंदणीसाठी अर्ज करण्याकरता नजीकच्या कोणत्याही आधार केंद्रास ( [www.uidai.gov.in](http://www.uidai.gov.in) येथे यादी उपलब्ध ) भेट देऊ शकतात.

( ३ ) आधार ( नोंदणी आणि अद्यावत ) विनियम, २०१६ च्या नियम १२ नुसार, अद्याप आधार नोंदणी न केलेल्या लाभार्थीसाठी संबंधित ब्लॉक किंवा तालुका किंवा तहसीलमध्ये आधार नोंदणी केंद्र उपलब्ध नसल्यास विभागाने अंमलबजावणी यंत्रणेच्या माध्यमातून किंवा UIDAI च्या विद्यमान निबंधकांच्या समन्वयाने किंवा स्वतः UIDAI रजिस्ट्रार बनून सोयीच्या ठिकाणी नावनोंदणी सुविधा प्रदान करणे आवश्यक आहे:

परंतु योजनेच्या लाभार्थ्यांना आधार मिळेपर्यंत खालील ओळखपत्रे सादर करण्याच्या अधीन राहून योजनेचा लाभ देण्यात येईल :—

( अ ) शिधापत्रिका; आणि

( ब ) ( i ) जर तिने नावनोंदणी केली असेल, तर त्याची आधार नोंदणी आयडी स्लिप; किंवा

( ii ) परिच्छेद २ च्या उप-परिच्छेद ( २ ) मध्ये विहित केल्याप्रमाणे आधार नोंदणीसाठी तिने केलेल्या अर्जाची प्रत; आणि

( क ) ( i ) मतदार ओळखपत्र; किंवा

( ii ) कायम खाते क्रमांक ( पॅन ) कार्ड; किंवा

( iii ) पारपत्र; किंवा

( iv ) मोटार वाहन कायदा, १९८८ ( १९८८ चा ५९ ) अंतर्गत परवाना प्राधिकरणाने निर्गमित केलेला वाहनचालन परवाना; किंवा

( v ) राजपत्रित अधिकारी किंवा तहसीलदार यांनी निर्गमित केलेले छायाचित्र असलेले अधिकृत लेटर हेडवरील ओळख प्रमाणपत्र; किंवा

( vi ) छायाचित्र आणि पत्ता असलेले बॅक किंवा पोस्ट पासबुक; किंवा

( vii ) किसान फोटो पासबुक; किंवा

( viii ) विभागाने विहित केलेले इतर कोणतेही दस्तऐवज.

परंतु पुढे असे की, वरील कागदपत्रे त्या प्रयोजनासाठी राज्याने नियुक्त केलेल्या अधिकाऱ्यांद्वारे तपासली जाऊ शकतात.

२. योजनेतर्गत, लाभार्थ्यांना सहजरीत्या लाभ मिळावा यासाठी उक्त आवश्यक बाबींबाबत लाभार्थींना माहिती करून देण्याकरिता प्रसिद्धी माध्यमांमधून व्यापक प्रसिद्धी करण्यात येईल याची विभाग आपल्या अंमलबजावणी यंत्रणेच्या माध्यमातून व्यवस्था करेल.

३. लाभार्थींच्या खराब बायोमेट्रिक्समुळे किंवा कोणत्याही कारणामुळे आधार प्रमाणीकरण अयशस्वी झाल्यास, अशा सर्व प्रकरणांमध्ये, खालील उपाययोजना अवलंबण्यात येतील :—

( अ ) बोटांच्या ठशांची गुणवत्ता खराब असल्यास, सुविधाजनक लाभ प्रदानाकरिता, प्रमाणीकरणासाठी स्कॅन किंवा चेहरा अधिप्रमाणन सुविधा अवलंबण्यात येईल, त्याद्वारे विभाग त्याच्या अंमलबजावणी यंत्रणेच्या माध्यमातून स्कॅनर किंवा चेहरा अधिप्रमाणनासहीत बोटांच्या ठश्यांद्वारे अधिप्रमाणनाची व्यवस्था करेल.

( ब ) बोटांचे ठसे किंवा बुब्बुळाचे स्कॅन किंवा चेहरा अधिप्रमाणन इ. च्या माध्यमातून बायोमेट्रिक अधिप्रमाणन यशस्वी न झाल्यास, शक्य आणि अनुज्ञेय असेल तेथे प्रकरणपरत्वे, वन टाइम पासवर्ड किंवा मर्यादित वेळ वैधता असलेले कालावधी-आधारित वन-टाइम पासवर्डद्वारे अधिप्रमाणन उपलब्ध करून देण्यात येईल.

( क ) बायोमेट्रिक किंवा आधार वन-टाइम पासवर्ड किंवा कालावधी-आधारित वन-टाइम पासवर्ड इ.च्या माध्यमातून प्रमाणीकरण शक्य नाही, अशा इतर सर्व प्रकरणांमध्ये आधार पत्रावर छापण्यात आलेल्या क्यूआर कोडच्या आधारे ज्यांची अधिकृतता तपासली जाऊ शकते अशा भौतिक आधार पत्रांच्या आधारे योजनेतर्गत लाभ दिले जाऊ शकतात. आणि विभाग, अंमलबजावणी यंत्रणेच्या माध्यमातून सोयीच्या ठिकाणी क्यूआर कोड रीडरची व्यवस्था करेल.

४. ही अधिसूचना महाराष्ट्र राज्यातील अधिकृत राजपत्रात प्रकाशित झाल्याच्या तारखेपासून लागू होईल.

५. उपरोक्त परिच्छेदांमध्ये काहीही असले तरी, निवडलेल्या कोणत्याही पात्र लाभार्थीना अद्याप आधार क्रमांक प्राप्त झाला नसेल तर, अशा लाभार्थ्याना, वरील वाक्खंडांमध्ये नमूद केलेल्या ओळख दस्तऐवजांपैकी कोणतेही सादर केल्यास, योजनेअंतर्गत लाभ मिळण्याचा हक्क असेल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

आनंद भोंडवे,  
शासनाचे उप सचिव.

महाराष्ट्र शासन राजपत्र असाधारण भाग चार-अ, जुलै ९, २०२४/आषाढ १८, शके १९४६

## **WOMEN AND CHILD DEVELOPMENT DEPARTMENT**

Mantralaya, Madam Cama Marg, Hutatma Rajguru Chowk,  
Mumbai 400 032, dated the 8th July 2024.

### **NOTIFICATION**

**AADHAAR (TARGETED DELIVERY OF FINANCIAL AND OTHER SUBSIDIES, BENEFITS AND SERVICES) ACT, 2016.**

No. WCD 2024/CR 153/Desk 02.—Whereas, the use of Aadhaar as identity document for delivery of services or benefits or subsidies simplifies the Government delivery processes, brings in transparency and efficiency and enables beneficiaries to get their entitlements directly in a convenient and seamless manner and Aadhaar obviates the need for producing multiple documents to prove one's identity;

And whereas 'the Mukhyamantri Mazi Ladki Bahin Scheme' (hereinafter referred to as "the Scheme") is being implemented in the State of Maharashtra (hereinafter referred to as "the State"), administered by the Women and Child Development Department (hereinafter referred to as "the Department") and implemented by Women and Child Development Department/ Commissioner, Women and Child Development Office, Pune (hereinafter referred to as "the implementing Agency");

And whereas, implementation of the Scheme involves recurring expenditure from the Consolidated Fund of State.

Now, therefore, in pursuance of the provisions of the section 7 of the Aadhaar (Targeted Delivery of Financial and Other Subsidies, Benefits and Services) Act, 2016 (18 of 2016) (hereinafter referred to as "the said Act"), the Government of Maharashtra hereby notifies the following, namely:—

**1. (1)** A beneficiary eligible to receive the benefit under the Scheme shall be required to furnish proof of possession of Aadhaar number or undergo Aadhaar authentication.

(2) Any beneficiary eligible to receive benefits under the Scheme, who do not possess the Aadhaar number or, has not yet enrolled for Aadhaar, but are desirous of availing benefits under the Scheme, shall be required to make application for Aadhaar enrolment before registering for the Scheme. Provided that, she is entitled to obtain Aadhaar as per section 3 of the said Act. All such beneficiaries may visit any Aadhaar enrolment centre (list available at [www.uidai.gov.in](http://www.uidai.gov.in)) to get enrolled for Aadhaar.

(3) As per regulation 12 of Aadhaar (Enrolment and Update) Regulations, 2016, the Department through its implementing Agency, is required to offer enrolment facilities for the beneficiaries who are not yet enrolled for Aadhaar and in case there is no Aadhaar enrolment centre located in the respective Block or Taluka or Tehsil, the Department through its implementing Agency is required to provide enrolment facilities at convenient locations in coordination with the existing Registrars of UIDAI or by becoming UIDAI registrar themselves :

Provided that, till the Aadhaar is assigned to the beneficiaries under the Scheme, the benefits, shall be given to such beneficiary, subject to the production of the following identification documents, namely :—

(a) Ration Card; and

(b) (i) If she has enrolled, her Aadhaar Enrolment ID slip; or

(ii) a copy of her request made for Aadhaar enrolment, as specified in sub-paragraph (2) of paragraph 2; and

(c) (i) Voter ID card; or

(ii) Permanent Account Number (PAN) Card; or

(iii) Passport; or

(iv) Driving License issued by Licensing authority under the Motor Vehicles Act, 1988 (59 of 1988); or

(v) Certificate of Identity having photo issued by the Gazetted Officer or a Tehsildar on an official letter head; or

(vi) Bank or Post Office Passbook with photograph and Address; or

(vii) Kisan Photo Passbook; or

(viii) any other document as specified by the Department:

Provided that, the above documents may be checked by an officer designated by the Department for that purpose.

**2.** In order to provide benefits to beneficiaries under the Scheme conveniently, the Department through its implementing Agency shall make all the required arrangements to ensure that wide publicity through the media shall be given to the beneficiaries to make them aware of the said requirement.

**3.** In all cases, where Aadhaar authentication fails due to poor biometrics of the beneficiaries or due to any reason, the following remedial mechanisms shall be adopted, namely:—

(a) in case of poor fingerprint quality, scan or face authentication facility shall be adopted for authentication, thereby the Department through its Implementing Agency shall be make provisions for scanners or face authentication along with finger-print authentication for delivery of benefits in a seamless manner;

(b) in case the biometric authentication through fingerprints or iris scan or face authentication is not successful, whenever feasible and admissible authentication by One Time Password or Time-based One-Time Password with limited time validity, as the case may be, shall be offered;

(c) in all other cases where biometric or Aadhaar One Time Password or Time-based One-Time Password authentication is not possible, benefits under the Scheme may be given on the basis of physical Aadhaar letter whose authenticity can be verified through the Quick Response (QR) code printed on the Aadhaar letter and the necessary arrangement of Quick Response code reader shall be provided at the convenient locations by the Department through its Implementing Agency.

**4.** This notification shall come into effect from the date of its publication in the Maharashtra Government *Official Gazette*.

**5.** Notwithstanding anything in above paragraphs, in case Aadhaar number is not yet assigned to such beneficiary any eligible beneficiary shortlisted shall be entitled to receive the benefits under the Scheme, if any one of the identification document mentioned in above clauses is produced.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

ANAND BHONDVE,  
Deputy Secretary to Government.